

Waddenfonds geeft groen licht voor 'Zoet op Zout'

Gepubliceerd op 01 april 2021 15:57

Perspectief voor agrariërs op verziltende landbouwgronden

Leeuwarden, 26 maart 2021

Het project 'Zoet op Zout' kan van start. Het Waddenfonds zette daarvoor vandaag de seinen op groen. Zoet op Zout richt zich op de ontwikkeling van methoden en technieken waarmee agrariërs in het noorden van het land de oprukkende verzilting beter het hoofd kunnen bieden. Het ontstaan van dit project uit het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer biedt hen daarmee perspectief om ook in de toekomst te kunnen blijven boeren. Zoet op Zout is een initiatief van boeren uit de Lauwersmeerregio, LTO Noord, Stichting Proefboerderijen Noordelijke Akkerbouw (SPNA), Agrarische Jongeren Fryslân en Groningen, The Potato Valley en Acacia Institute.

Door zeespiegelstijging en klimaatverandering neemt de verzilting in het noordelijk zeekleigebied toe en komt de beschikbaarheid van zoet water voor de landbouw onder druk. Zoet op Zout onderzoekt en test mogelijkheden voor de landbouw in het gebied om hiermee om te gaan. Het project bestaat uit verschillende deelprojecten: Boeren Meten Water, Regionaal Waterbeheer, Watercoöperaties, Zouttoleranties van reguliere gewassen, Antiverziltingsdrainage en ondergrondse opslag, en Economische en financiële haalbaarheid.

Onderzoek zouttoleranties reguliere gewassen

De agrariërs in het Noord-Nederlandse kleigebied zoeken manieren om zich aan de toenemende verzilting aan te passen. Daarom onderzoekt SPNA wat de zouttolerantie is van reguliere gewassen in kleibodems. "Dat biedt de mogelijkheid om keuzes te maken tussen bijvoorbeeld aardappelrassen," licht akkerbouwer en initiatiefneemster Aaltje Rispens toe. "Zonder de kennis die zo'n onderzoek oplevert, hebben we die keuze niet."

Anti-verziltingsdrainage en ondergrondse opslag

Agrariërs hebben na drie droge jaren op rij een groeiende behoefte om zout water zoveel mogelijk buiten de deur te houden en zoet water juist vast te houden, bijvoorbeeld via anti-verziltingsdrainage en ondergrondse opslag. Binnen het Waddenfonds-project Spaarwater zijn deze maatregelen in het noordelijk zeekleigebied al eerder, op kleine schaal, toegepast en getest. Zoet op Zout biedt de mogelijkheid om de opgedane kennis en ervaring verder uit te breiden.

Jouke Velstra, adviseur bij Acacia Institute: "Zoet op Zout geeft ons de kans om de effectiviteit van anti-verziltingsdrainage voor verschillende typen bodems in de Waddenregio te testen. Daarnaast biedt het project de mogelijkheid om de ondergrondse opslag van water verder te ontwikkelen en toe te passen. Ook in een complexe omgeving waar de hoeveelheid mangaan en ijzer in de bodem voor uitdagingen zorgt. Dat zijn uitdagingen die wij graag aangaan."

Toekomstig regionaal waterbeheer

De behoefte voor doorspoelen is er om agrariërs van water te voorzien voor beregening. Het watersysteem is ontworpen om water af te voeren, later is daar de functie van aanvoer en doorspoelen aan toegevoegd. Dit is vaak inefficiënt en gaat er veel zoet water verloren. Jouke Velstra: “Door een andere inrichting van het watersysteem moet het mogelijk zijn een polder zo in te richten dat je de zoetwatervoorziening van boeren zekers stelt en tegelijkertijd minder water nodig hebt.”

Economisch perspectief in kaart

Technisch zijn er verschillende mogelijkheden om beter met verzilting om te gaan. De maatregelen moeten echter ook in financieel-economisch opzicht haalbaar en rendabel zijn. Het inzichtelijk maken van dit aspect is ook onderdeel van Zoet op Zout. Zowel op het schaalniveau van de individuele agrariër, als op dat van de gehele regio. Vragen die daarbij aan de orde komen, zijn: wat motiveert een agrariër om op zijn perceel maatregelen te treffen, wat is de impact van verzilting op de regionale economie en welk (economisch) perspectief bieden de verschillende maatregelen?

Officiële start

Met de goedkeuring door het Waddenfonds is vandaag het officiële startschot gegeven voor Zoet op Zout. Het Waddenfonds is niet de enige financier van het project. Ook de provincies Groningen en Friesland, de Versnellingsagenda Regio Noordoost-Fryslân, LTO Noord Fondsen, Wetterskip Fryslân, Waterschap Noorderzijlvest, de Hagelunie, BO akkerbouw, DAW-gelden en de deelnemende boeren dragen bij aan de realisatie van het project.